

De toekomst van de teelt van biologische aardappelen hangt af van de introductie van betere rassen. Die vooral beter bestand zijn tegen de 'aardappelziekte' *phytophthora infestans*. De teelt drijft nu teveel op aardappelrassen die eigenlijk biologisch niet goed te telen zijn, met alle risico's van dien. Op drie demonstratievelden zijn dit jaar een twintigtal rassen uitgeprobeerd. Toevallig onder perfect 'slechte' omstandigheden.

TEKST HARM BRINKS | FOTO'S DLV PLANT

Twintigtal aardappelrassen op demonstratievelden biologisch getest

Vier rassen bleven goed overeind

In jaren dat *phytophthora* vroeg de kop op steekt hebben de telers een probleem. En daarmee eigenlijk de hele keten. 2012 was zo'n jaar. Al vroeg in juni bleken in het zuidwesten van Nederland percelen aangetast door de ziekte, die zich daarna snel verspreidde en zich ook in andere regio's vroeg manifesteerde. De gevolgen zijn nu zichtbaar in menige bewaarplaats. Teveel aangetaste knollen in de schuur maken de bio-aardappel een moeilijk bewaarbaar product. Veel uitval en hoge kosten voor drogen nemen een flinke hap uit het saldo van de boer.

Ook 2008 was zo'n jaar met lage opbrengsten en een slechte kwaliteit. Dat was toen aanleiding voor een bijeenkomst over de toekomst van de biologische aardappel. Dit leidde tot de start van de projecten BioImpuls veredeling en BioImpuls kennisuitwisseling. Doel van beide projecten, die nog lopen, is het verbeteren van de keten van biologische aardappelen. Dit gebeurt door enerzijds nieuwe rassen te kweken en anderzijds kennis over de teelt uit te wisselen. Sinds het slechte jaar 2008 kenden we een aantal jaren met weinig problemen, mooie opbrengsten en een goede kwaliteit. De aandacht voor de structurele problemen verslaptte, maar dit jaar is iedereen weer wakker geschrokken. Het beseft groeit dat het nu echt anders moet. De belangrijkste randvoorwaarde voor een succesvolle biologische aardappelketen zijn rassen die ieder jaar een betrouwbare opbrengst van een goede kwaliteit leveren.

Een worst case scenario, maar wel uiterst realistisch

Demonstratievelden

Dit besef, dat betere aardappelrassen hard nodig zijn, heeft geleid tot daden. Er zijn drie demonstratievelden aangelegd, in Oudemolen, Wageningen en Lelystad. Kwekers zijn gevraagd welke rassen ze beschikbaar hebben voor de biologische teelt. Dit leverde een lijst op met een twintigtal rassen: een mix van nieuwe en oudere, vroege en latere rassen. Dit jaar bleek perfect om de geschiktheid van de rassen voor biologische teelt te testen. En het goede nieuws is dat er een aantal rassen zijn die het dit jaar prima gedaan hebben. Deze rassen verdienen een mooie plaats in de keten en aandacht van telers en afnemers. Dat gaat ten koste van de positie van rassen die nu nog de biologische teelt domineren, maar voor een gezonde en sterke 'biopieper' is het belangrijk dat deze rassen een kans krijgen. In tabel 1 staat een overzicht van de resultaten van het demonstratieveld uit Oudemolen in West-Brabant. Door het zeer vroege optreden van phytophthora in Oudemolen levert dit veld

de meest illustratieve resultaten. Een worst case scenario, maar wel uiterst realistisch.

Resultaat

Op de drie BioImpuls demonstratievelden in 2012 bleven vier rassen goed overeind in dit moeilijke jaar: Carolus (Agrico), Bionica (Niek Vos), Sarpo Mira (Danespo) en Vitabella (KWS). Triplo (HZPC), Biogold (KWS) en Montreal (TPS) zijn vroegtijdig gebrand maar hadden op het veld in Oudemolen nog een redelijke opbrengst en onderwatergewicht. Daarmee bieden deze rassen nog enige zekerheid in de biologische teelt. De andere rassen bleven qua opbrengst en/of onderwatergewicht onder de maat. Afnemers zullen er nog wel om blijven vragen, maar de risico's voor de telers en de rest van de keten zijn groot. De weerbaarheid tegen phytophthora bepaalt uiteraard niet alleen het succes van een ras in de markt, maar de potentie van de sterkste rassen moet maximaal worden benut. Het moet en kan anders. ■

Harm Brinks is werkzaam bij DLV Plant

**ZW4136
BIOIMPULS EN
NEDATO,
OUDEMOLEN,
2012**

Waarnemingen

Groen = 1% Phyt of meer

Object	% Phyt 23-jun	% Phyt 25-jun	% Phyt 27-jun	% Phyt 29-jun	% Phyt 03-jul	% Phyt 06-jul
Carolus	0	0	0	0	0	0
Bionica	0	0	0	0	0	0
Vitabella	0	0	0	0	0	0
Sarpo Mira	0	0	0	0	0	0
Biogold	0	0	0	0	0,01	1
El Mundo	0	0	0	0	0,01	1
Laurette	0	0	0	0,01	1	dood
Triplo	0	0	0,1	1	dood	dood
Ditta	0	0,1	0,75	1	dood	dood
Connect	0	0	0,1	1	dood	dood
Agria	0	0,01	1	2	dood	dood
Montreal	0	0,1	2,5	5	dood	dood
Bellanova	0	0	2,5	5	dood	dood
Solist	0	2,5	dood	dood	dood	dood
Primavera	0	1	dood	dood	dood	dood
Ballerina	0	1	dood	dood	dood	dood
Anaïs	0,01	2,5	dood	dood	dood	dood

Tabel 1. De eerste aantasting op het veld in Oudemolen is geconstateerd op 23 juni. Vanaf dat moment is het veld intensief gevolgd. Het loof is gebrand op het moment dat op (vrijwel) alle planten van een ras aangetaste bladeren te vinden waren. Dit houdt in dat de infectiedruk op het veld steeds hoog was. Er zijn geen maatregelen genomen om de infectiedruk te verminderen of tegen te gaan. Vier rassen zijn vrij gebleven van phytophthora, alle andere rassen zijn vroegtijdig gebrand, met flinke verschillen tussen de rassen.

Opbrengst in ton per ha - datum oogst: 28 aug

Object	Totaal bruto	Totaal netto > 40mm	OWG
Carolus	65,7	61,4	409
Sarpo Mira	52,4	48,1	432
Bionica	52,6	46,6	380
Vitabella	42,0	36,7	359
Triplo	34,2	31,9	281
Montreal	35,9	31,1	314
Biogold	37,1	29,0	332
El Mundo	36,2	27,2	281
Agria	30,3	27,1	297
Analis	30,8	25,6	258
Solist	29,8	24,1	241
Connect	32,6	23,6	314
Ballerina	37,0	23,4	262
Primavera	26,6	20,3	291
Ditta	26,5	18,9	273
Bellanova	23,1	15,3	250
Laurette	25,8	9,8	277

Tabel 2. Elk ras kende slechts één veld, dus zonder herhalingen. De opbrengstcijfers zijn dan ook slechts indicatief en kunnen niet als betrouwbare maat genomen worden voor de verschillen tussen de rassen. De verschillen zijn dit jaar erg groot, zowel in kilo's als in onderwatergewicht, veroorzaakt door het grote verschil in moment van loofbranden.